

Iran - China

Chamber of Commerce and Industries

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

بولتن خبری روزانه

۱۲ مرداد ۱۴۰۵

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

بولتن خبری روزانه اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

مورخ ۱۲ مرداد ۱۴۰۵

فهرست

۱- چین پیشگام هوش مصنوعی؛ بسته همکاری‌های جهانی پکن با هدف تحول اقتصادی و اجتماعی

۲- بحران آب ایران و درس‌هایی از تجربه چین؛ تاکید بر اصلاح حکمرانی و مشارکت بخش خصوصی

۳- مجوز مرکز تجاری و بازاریابی محصولات ایرانی در چین صادر شد

۴- سرعت خرید خودروهای برقی چین از تولید آن عقب ماند

۵- رشد ۵,۱ درصدی اقتصاد دریایی چین در نیمه اول سال

۶- افزایش حمایت مالی از اقتصاد واقعی توسط بانک مرکزی چین در نیمه دوم سال ۲۰۲۶

۷- چارچوب سیاست‌گذاری صبورانه‌تر برای اقتصاد چین

چین پیشگام هوش مصنوعی؛ بسته همکاری‌های جهانی پکن با هدف تحول اقتصادی و اجتماعی

رئیس‌جمهور چین در کنفرانس جهانی هوش مصنوعی ۲۰۲۶، این فناوری را موتور تحول اقتصادی و اجتماعی جهان خواند و از بسته جدید همکاری‌های بین‌المللی پکن شامل آموزش پنج هزار نفر، ایجاد مراکز همکاری منطقه‌ای و تأسیس سازمان جهانی همکاری هوش مصنوعی رونمایی کرد.

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، شی جین‌پینگ رئیس‌جمهور چین در مراسم افتتاحیه کنفرانس جهانی هوش مصنوعی ۲۰۲۶ و نشست عالی‌رتبه حکمرانی جهانی هوش مصنوعی که ۱۷ ژوئیه در شانگهای برگزار شد، هوش مصنوعی را یکی از مهم‌ترین موتورهای تحول اقتصادی و اجتماعی جهان دانست و گفت: توسعه این فناوری علاوه بر ایجاد فرصت‌های گسترده، چالش‌های جدیدی در حوزه امنیت، اخلاق، عدالت و حکمرانی جهانی ایجاد کرده است که نیازمند پاسخ مشترک جامعه بین‌المللی است.

رئیس‌جمهور چین با اشاره به برنامه‌های کشورش در حوزه توسعه هوش مصنوعی اعلام کرد: صنایع اصلی اقتصاد هوشمند چین اکنون ارزشی بیش از یک تریلیون یوان دارند و اجرای طرح «هوش مصنوعی پلاس» موجب گسترش کاربرد این فناوری در صنایع، خدمات و زندگی روزمره شده است.

وی همچنین از تأسیس سازمان جهانی همکاری هوش مصنوعی (WAICO) در شانگهای به عنوان گامی مهم برای تقویت همکاری‌های بین‌المللی یاد کرد و آن را پاسخی به مطالبات کشورهای جنوب جهانی برای مشارکت عادلانه در توسعه و حکمرانی هوش مصنوعی دانست.

شی جین‌پینگ در پایان، از بسته جدید همکاری‌های بین‌المللی چین در حوزه هوش مصنوعی رونمایی کرد و گفت: پکن طی پنج سال آینده، پنج هزار فرصت آموزشی و کارگاه تخصصی برای کشورهای در حال توسعه فراهم خواهد کرد، مراکز همکاری بین‌المللی کاربردهای هوش مصنوعی را با همکاری اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا (آسه‌آن)، اتحادیه عرب، اتحادیه آفریقا، جامعه کشورهای آمریکای لاتین و کارائیب (CELAC)، سازمان همکاری شانگهای و بریکس ایجاد خواهد کرد و سامانه هوشمند هشدارهای هواشناسی «MAZU» را در اختیار ۳۰ کشور قرار می‌دهد.

خبرگزاری صدا و سیما

تهران- ایرنا- کارشناسان حوزه آب با تاکید بر تشدید افت منابع آب زیرزمینی در کشور، اصلاح ساختار حکمرانی آب، ثبات سیاست‌گذاری، توسعه بازچرخانی پساب و بهره‌گیری هدفمند از ظرفیت بخش خصوصی را از الزامات مقابله با بحران آب در ایران اعلام کردند.

به گزارش ایرنا، افت مستمر سطح آب‌های زیرزمینی در سال‌های اخیر، نگرانی‌ها درباره آینده دشت‌های حاصلخیز و منابع آبی کشور را افزایش داده است. کسری مخازن آب زیرزمینی علاوه بر افت کیفیت منابع، پیامدهایی همچون فرونشست زمین، خشک‌شدن قنوت و چشمه‌ها، کاهش تولیدات کشاورزی و تهدید زیرساخت‌های شهری را به دنبال داشته است.

دشت‌های استان‌های اصفهان، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، هرمزگان، همدان، خراسان رضوی و جنوبی، بوشهر، مرکزی و کاشان از جمله مناطقی هستند که با مخاطرات ناشی از افت منابع آب زیرزمینی مواجه‌اند.

در همین زمینه، سمپوزیوم مدیریت منابع آب ایران و چین؛ فرصت‌ها و راهبردهای توسعه مشترک با حضور اصحاب رسانه، کارشناسان ارشد آب و محیط زیست و نمایندگان بخش خصوصی در ساختمان بلدیة، واقع در میدان امام خمینی (ره) تهران برگزار شد.

این رویداد در چارچوب سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین و با هدف بررسی ظرفیت‌های همکاری مشترک، انتقال تجربه، توسعه فناوری و ارائه راهکار برای مدیریت پایدار منابع آب برگزار شد.

مدیریت آب، مسئله‌ای فرابخشی است

حمید کاردان‌مقدم، عضو هیأت علمی موسسه تحقیقات آب وزارت نیرو، در این نشست با اشاره به چالش‌های موجود در حوزه تصمیم‌گیری و مدیریت منابع آب گفت: آب فقط یک پدیده فنی نیست و مدیریت آن به تصمیم‌گیری هماهنگ میان بخش‌های کشاورزی، صنعت، اقتصاد و محیط زیست نیاز دارد.

وی افزود: در ایران، مدیریت آب به صورت منسجم انجام نمی‌شود و هر دستگاه بخشی از مسئولیت را بر عهده دارد؛ در حالی که مدیریت این حوزه نیازمند هماهنگی میان همه ذی‌نفعان است.

کاردان‌مقدم با اشاره به تجربه چین در مدیریت یکپارچه آب و محیط زیست، تشکیل شورای تخصصی و فنی با حضور همه ذی‌نفعان را ضروری دانست و اظهار کرد: تصمیمات در حوزه آب باید بر مبنای نگاه کارشناسی و بلندمدت اتخاذ شود، نه ملاحظات کوتاه‌مدت.

وی ادامه داد: تجربه چین نشان می‌دهد برنامه‌های توسعه منابع آب باید فراتر از دوره‌های زمانی دولت‌ها تعریف شود و همه ارکان تصمیم‌گیر نسبت به اجرای آن متعهد باشند.

نبود اجماع آماری؛ یکی از چالش‌های حکمرانی آب

شهره صدری، پژوهشگر حوزه آب نیز در این نشست با تأکید بر ضرورت توجه به تفاوت‌های ساختاری ایران و چین در حوزه حکمرانی آب گفت: پیش از هرگونه الگوبرداری، باید توجه داشت که چین از یک نظام حکمرانی هماهنگ و مبتنی بر سیاست‌های بلندمدت برخوردار است؛ در حالی که در ایران، تعدد دستگاه‌های تصمیم‌گیر وجود دارد و حتی درباره آمار مصرف آب نیز اجماع دقیقی دیده نمی‌شود.

وی ثبات سیاست‌ها را از ارکان مهم موفقیت چین در مدیریت منابع آب دانست و افزود: تغییر دولت‌ها در ایران در بسیاری از موارد به تغییر سیاست‌های آبی و غلبه مدیریت‌های کوتاه‌مدت بر برنامه‌های راهبردی منجر می‌شود.

صدری با اشاره به نقش مشارکت مردمی در مدیریت منابع آب در چین اظهار کرد: در این کشور، مسئولان محلی از جمله روسای روستاها بر اساس شاخص‌هایی مانند حفاظت از رودخانه‌ها، توسعه تصفیه‌خانه‌ها و جذب سرمایه‌گذار ارزیابی می‌شوند.

به گفته وی، بومی‌سازی چنین تجربه‌ای در ایران نیازمند بازتعریف نقش مردم، افزایش آموزش‌های عمومی و تقویت مسئولیت‌پذیری نهادهای محلی است.

همکاری با چین نباید به واردات فناوری محدود شود

سروش مقصودی، کارشناس منابع آب، نیز در این نشست با اشاره به پیشینه ایران در طراحی و بهره‌برداری از سازه‌های آبی و قنات‌ها گفت: همکاری با چین نباید محدود به واردات ماشین‌آلات و فناوری محدود شود؛ زیرا ایران نیز از دانش بومی و ظرفیت‌های فنی ارزشمندی در حوزه آب برخوردار است.

وی خاطرنشان کرد: هدف از همکاری مشترک باید تبادل دوسویه تجربه، توسعه فناوری و استفاده از ظرفیت‌های علمی و مهندسی ۲ کشور باشد.

مقصودی با اشاره به تجربه چین در بازچرخانی پساب و مدیریت آب‌های زیرزمینی اظهار کرد: فاضلاب در جهان امروز یک منبع ارزشمند محسوب می‌شود و ایران نیز می‌تواند با توسعه زیرساخت‌های لازم، از ظرفیت بازچرخانی آب در بخش‌های مختلف بهره‌برداری کند.

این کارشناس بر ظرفیت ایران برای ارائه خدمات فنی و مهندسی آب به دیگر کشورها تأکید کرد.

بخش خصوصی؛ حلقه مهم تأمین مالی و بهره‌وری پروژه‌ها

حسینعلی آجری، رئیس آکادمی مستقل فدراسیون صنعت آب ایران، هم در این نشست با اشاره به محدودیت منابع مالی دولت، نقش بخش خصوصی را در افزایش بهره‌وری و اجرای پروژه‌های آبی مهم ارزیابی کرد.

وی پیشنهاد تشکیل دبیرخانه دائمی همکاری ایران و چین را مطرح کرد و ادامه داد: حکمرانی و سیاست‌گذاری، فناوری و نوآوری، سرمایه‌گذاری و توسعه سرمایه انسانی، چهار محور اصلی همکاری دو کشور در حوزه آب است.

آجری اجرای پروژه‌های آزمایشی، ایجاد شبکه انتقال فناوری میان دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و تدوین برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت را از گام‌های عملیاتی این همکاری برشمرد.

تاکید بر تبدیل نشست‌های علمی به برنامه عملیاتی

در پایان این سمپوزیوم، تجربه‌های چین در مهار افت آب‌های زیرزمینی، انتقال هدفمند آب، احیای نظام‌های زیست‌محیطی و پیوند توسعه اقتصادی با حفاظت از محیط زیست بررسی شد.

کارشناسان حاضر در این نشست تاکید کردند که راهکارهای موفق در حوزه آب فقط به فناوری محدود نیست، بلکه نیازمند تلفیق سیاست‌گذاری منسجم، نظارت موثر، مشارکت مردمی و تامین مالی پایدار است. توسعه همکاری‌های ایران و چین در حوزه فناوری‌های کشاورزی کم‌آبر، مدیریت اراضی شور، احیای رودخانه‌ها و تالاب‌ها، تشکیل اتاق‌های فکر مشترک و تبادل نیروی انسانی متخصص می‌تواند، از دیگر موارد مورد تاکید در این نشست بود.

ایرنا

مجوز مرکز تجاری و بازاریابی محصولات ایرانی در چین صادر شد

بوشهر (ایسنا) - مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان بوشهر از صدور مجوز اولیه مرکز تجاری و بازاریابی محصولات و خدمات ایرانی در پکن خبر داد و گفت: این مرکز با هدف تسهیل روابط تجاری ایران و چین و ارائه خدمات حقوقی، داوری و بازاریابی به فعالان اقتصادی راه‌اندازی می‌شود.

نصراله کشاورز دوشنبه ۱۲ مرداد در جمع خبرنگاران اظهار کرد: با هدف تسهیل روابط تجاری میان ایران و چین و رفع چالش‌های حقوقی فعالان اقتصادی، مجوز اولیه «مرکز تجاری و بازاریابی محصولات و خدمات ایرانی» در قالب «مرکز بین‌المللی داوری و حقوقی ایران و چین - پکن» از سوی سازمان توسعه تجارت ایران صادر شده است.

وی افزود: این مرکز که فعالیت خود را در پکن آغاز خواهد کرد، می‌تواند نقش مهمی در توسعه صادرات غیرنفتی و بهبود تراز تجاری کشور ایفا کند.

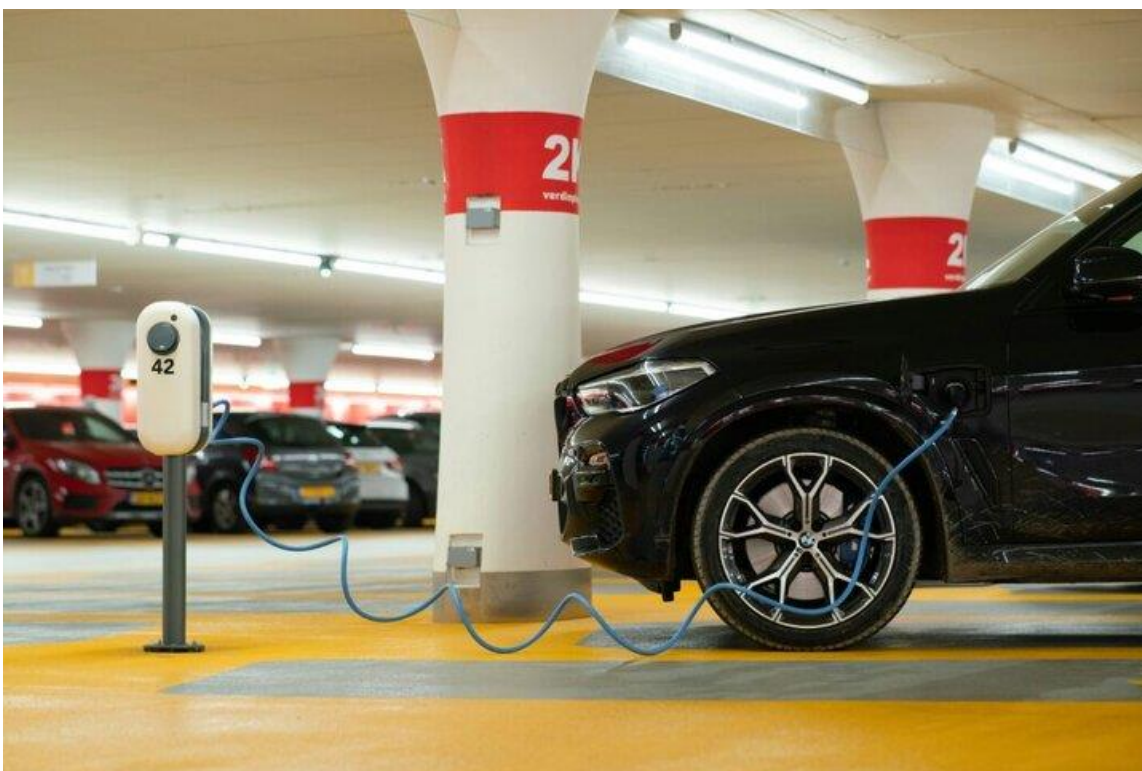
مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان بوشهر با اشاره به جایگاه چین به‌عنوان شریک راهبردی ایران، تصریح کرد: تسهیل مبادلات تجاری و ارائه راهکارهایی برای حل اختلافات تجاری میان فعالان اقتصادی دو کشور از مهم‌ترین اهداف راه‌اندازی این مرکز است.

کشاورز ادامه داد: این مرکز با نظارت مستقیم دفتر شرق آسیا و اقیانوسیه سازمان توسعه تجارت ایران فعالیت خواهد کرد و خدماتی از جمله امور حقوقی، داوری، ثبت شرکت‌ها و بازاریابی محصولات ایرانی را به‌تجارت و فعالان اقتصادی ارائه می‌دهد.

وی خاطرنشان کرد: مجوز این مرکز با اعتبار یک‌ساله صادر شده و بر اساس اعلام سازمان توسعه تجارت ایران، از ۱۰ تیرماه ۱۴۰۵ تا ۱۰ تیرماه ۱۴۰۶ معتبر خواهد بود.

ایسنا

سرعت خرید خودروهای برقی چین از تولید آن عقب ماند

آژانس بین‌المللی انرژی (IEA)، اعلام کرد: سرعت صادرات خودروهای برقی توسط تولیدکنندگان چینی، از سرعت جذب آن‌ها در بازارهای خارجی پیشی گرفته است.

به گزارش ایسنا، آژانس بین‌المللی انرژی در گزارشی که به تازگی منتشر کرده است، هشدار داد که مرکز ثقل صنعت جهانی خودرو در حال انتقال به سمت شرق است.

بازار داخلی خودروی چین در سال جاری به‌طور قابل‌توجهی تضعیف شده است، به‌طوری که کل فروش خودرو در نیمه نخست سال ۲۰۲۶ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، بیش از ۲۰ درصد کاهش یافته است. فروش خودروهای برقی نیز کاهش یافته، اما شدت آن کمتر از خودروهای معمولی بوده است.

این آژانس خاطرنشان کرد که صادرات خودروهای برقی چین در نیمه نخست سال ۲۰۲۶ بیش از ۱۲۰ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده تغییری چشمگیر در پویایی‌های صنعت جهانی و حاکی از رشد سریع صادرات است. رونق صادرات تقریباً به‌طور کامل افت فروش داخلی خودروهای برقی را جبران کرد و به محدود کردن کاهش کل تولید خودرو در چین به حدود ۶ درصد (نسبت به سال قبل) کمک کرد.

خودروهای برقی همچنین سهم فزاینده‌ای از صادرات چین را به خود اختصاص داده‌اند و از حدود ۳۵ درصد در سال ۲۰۲۵، به بیش از ۴۵ درصد در نیمه اول سال جاری افزایش یافته‌اند.

این آژانس تخمین زده است که بیش از یک میلیون خودروی برقی چینی که طی ۱۸ ماه گذشته صادر شده‌اند، هنوز در آمار ثبت فروش خارج از چین لحاظ نشده‌اند. اگرچه بخشی از این خودروها همچنان در مسیر حمل‌ونقل هستند، اما این گزارش حاکی از آن است که شکاف فزاینده میان میزان صادرات و آمار رجیستر فروش، نشان‌دهنده انباشت موجودی در بازارهای مقصد است.

کاهش هزینه‌های تولید خودرو سازان چینی

آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرد: حضور جهانی رو به گسترش چین، بیش از رشد قوی صادرات را نشان می‌دهد. این آژانس استدلال می‌کند که تولیدکنندگان چینی اکنون از یک مزیت ساختاری در هزینه برخوردارند که رقبا در اروپا و آمریکای شمالی برای رقابت سریع با آن به مشکل خواهند خورد.

هزینه تولید یک خودروی تمام‌برقی در چین حدود ۳۵ درصد کمتر از اقتصادهای پیشرفته است. بسته‌های باتری تقریباً یک سوم هزینه مستقیم تولید یک خودروی برقی را تشکیل می‌دهند و همین امر تولید باتری را به یک مزیت رقابتی تعیین‌کننده تبدیل می‌کند. آژانس بین‌المللی انرژی خاطرنشان کرد که قیمت باتری در چین در سال ۲۰۲۵، حدود ۳۵ درصد کمتر از اروپا و حدود ۳۰ درصد کمتر از آمریکای شمالی بوده که این امر به لطف تولید در مقیاس بزرگ و پیشرفت در فناوری باتری لیتیوم آهن فسفات کم‌هزینه‌تر محقق شده است.

این گزارش همچنین زنجیره تأمین یکپارچه عمودی چین را - که از پالایش مواد معدنی و تولید باتری تا مونتاژ خودرو را در بر می‌گیرد - به عنوان عامل دیگری در کاهش هزینه‌های تولید برجسته کرد.

فشار فزاینده بر رقابت جهانی

آژانس بین‌المللی انرژی هشدار می‌دهد که مزیت هزینه‌ای چین در حال تغییر شکل رقابت جهانی در صنعت خودرو است و از متخصصان این صنعت و سیاست‌گذاران می‌خواهد که به سرعت خود را با این فضای در حال تحول، سازگار کنند.

طبق گزارش این آژانس، تولیدکنندگان فعلی همچنان بر فروش خودروهای دارای موتور احتراق داخلی تسلط دارند، اما فقط حدود ۵۵ درصد از فروش جهانی خودروهای برقی را به خود اختصاص داده‌اند.

بر اساس گزارش وب سایت «کوریسیو»، برای کاهش شکاف رقابت‌پذیری، دولت‌ها و تولیدکنندگان خارج از چین باید به جای تکیه بر اقدامات تجاری، بر گسترش تولید باتری، بهبود بهره‌وری تولید، تقویت زنجیره‌های تأمین داخلی و حمایت از نوآوری تمرکز کنند.

ایسنا

طبق داده‌های منتشر شده توسط وزارت منابع طبیعی در روز دوشنبه، تولید ناخالص اقیانوسی چین در نیمه اول (نیمه اول) سال ۲۰۲۶ به ۵,۵ تریلیون یوان (حدود ۸۱۰,۰۹ میلیارد دلار) رسید که نسبت به سال گذشته ۵,۱ درصد افزایش یافته است.

این وزارتخانه اعلام کرد که این مبلغ ۷,۹ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد و خاطرنشان کرد که اقتصاد دریایی با یک شتاب توسعه مثبت، رشد پایدار را تجربه می‌کند.

منگ چینگلی، یکی از مقامات این وزارتخانه، گفت که از ابتدای سال جاری، عرضه منابع دریایی در سراسر کشور پایدار مانده و پایه محکمی برای توسعه اقتصاد دریایی ایجاد کرده است.

در همین حال، صنعت کشتی‌سازی چین در دوره ژانویه تا ژوئن رشد قوی خود را حفظ کرد. این صنعت شاهد افزایش سفارش‌های جدید کشتی‌سازی، تحویل‌های تکمیل‌شده و سفارش‌های معوقه به ترتیب ۱۰۵,۲٪، ۳۴,۸٪ و ۳۷,۱٪ نسبت به سال گذشته بود. سهم بازار جهانی برای این سه شاخص به ترتیب به ۷۳,۹٪، ۵۵,۴٪ و ۶۳,۳٪ رسید و جایگاه پیشرو خود را در سراسر جهان حفظ کرد.

این وزارتخانه اعلام کرد که این بخش همچنان به بهینه‌سازی ساختار محصول ادامه می‌دهد و در کمیت و کیفیت تحویل‌ها پیشرفت‌هایی حاصل کرده است. در نیمه اول سال، بیش از ۴۰ کشتی بزرگ مانند کشتی‌های کانتینری با ظرفیت بیش از ۱۰۰۰۰ TEU، کشتی‌های حمل نفت خام بسیار بزرگ و کشتی‌های حمل گاز طبیعی مایع بزرگ تحویل داده شدند.

افزایش حمایت مالی از اقتصاد واقعی توسط بانک مرکزی چین در نیمه دوم سال ۲۰۲۶

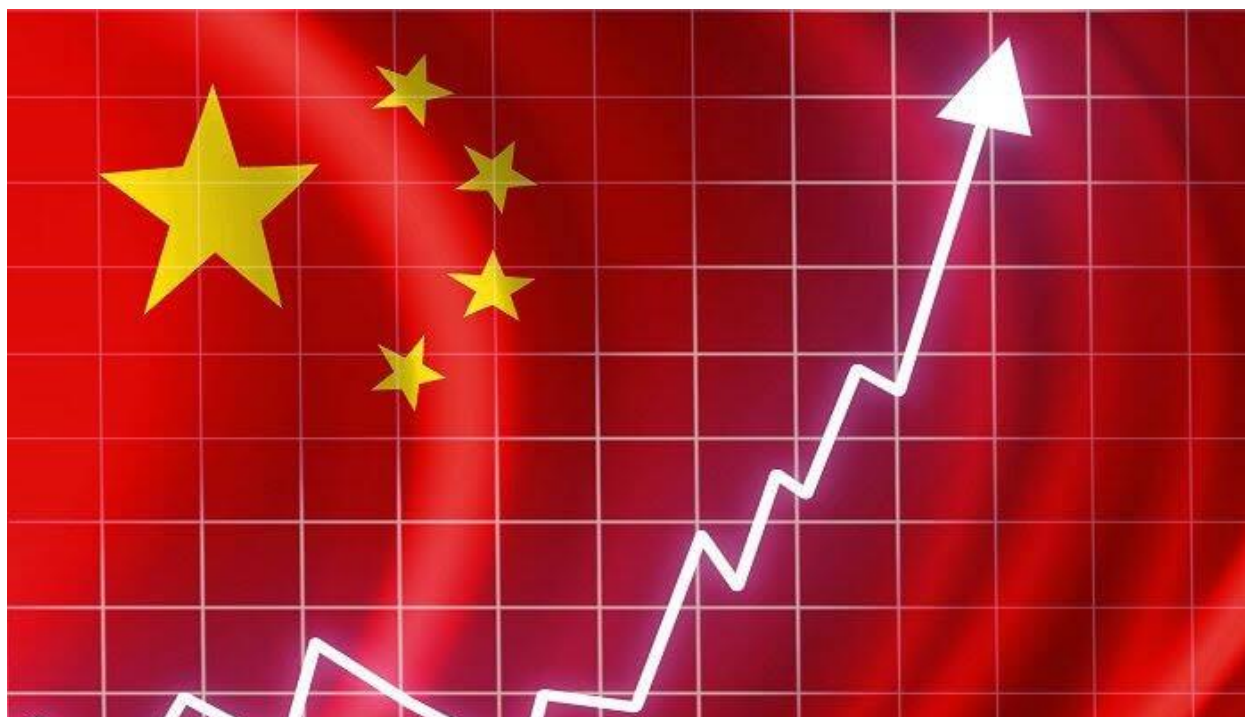
پکن، ۲ آگوست (شینخوا) -- بانک مرکزی چین روز یکشنبه اعلام کرد که در نیمه دوم سال ۲۰۲۶ به اجرای سیاست پولی نسبتاً سهل‌گیرانه ادامه خواهد داد، تعدیل ضد چرخه‌ای را تقویت می‌کند و گام‌های محکمی برای ارتقای توسعه اقتصادی پایدار و بهبود یافته برمی‌دارد.

بانک خلق چین (PBOC) پس از کنفرانس کاری خود، بیانیه‌ای برای نیمه دوم سال منتشر و اعلام کرد که از ابزارهای سیاست پولی به طور جامع استفاده کرده و آنها را به موقع تنظیم خواهد کرد.

همچنین، PBOC نقدینگی کافی را حفظ خواهد کرد، موسسات مالی را برای افزایش تعادل عرضه اعتبار راهنمایی می‌کند و رشد تأمین مالی اجتماعی و عرضه پول را با اهداف مورد انتظار برای رشد اقتصادی و سطح کلی قیمت‌ها همسو خواهد کرد.

PBOC توسعه با کیفیت بالای "هیئت فناوری" را در بازار اوراق قرضه ترویج خواهد کرد، به طور پیوسته ابزارهای تقسیم ریسک را برای نوآوری‌های تکنولوژیکی و اوراق قرضه شرکت‌های خصوصی اجرا و به اشتراک‌گذاری اطلاعات و کاربرد یکپارچه داده‌ها در بخش مالی علمی-فناوری را بررسی خواهد کرد. همچنین سیستم افزایش اعتبار برای شرکت‌های خصوصی و شرکت‌های کوچک و متوسط (SME) را بهبود می‌بخشد و قابلیت‌های خدمات مالی برای SMEها را در نیمه دوم سال تقویت می‌کند.

People's Daily

اقتصاد چین را دیگر نمی‌توان به‌سادگی «قوی» یا «ضعیف» توصیف کرد. ویژگی اصلی این اقتصاد، قرار گرفتن در مسیر یک گذار ساختاری همراه با افزایش واگرایی است؛ وضعیتی که از آن با عنوان «بهبود K شکل» یاد می‌شود. موتورهای جدید رشد، از جمله هوش مصنوعی و صنایع پیشرفته، به تدریج جایگزین محرک‌های سنتی مانند بخش املاک و مستغلات و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها می‌شوند. در این شرایط، دو روند بیش از همه جلب توجه می‌کند.

نخست، رشد کلی اقتصاد همچنان تحت فشار قرار دارد؛ زیرا رکود بازار مسکن همچنان بر صنایع وابسته از جمله لوازم خانگی، مبلمان، فلزات آهنی و ماشین‌آلات سایه افکنده و در عین حال، وضعیت مالی دولت‌های محلی و توان آن‌ها برای حمایت از رشد اقتصادی را تضعیف کرده است.

دوم، واگرایی اقتصادی به‌طور فزاینده‌ای تشدید شده است؛ موضوعی که در شکاف روزافزون میان عرضه و تقاضا، اختلاف عملکرد میان صنایع، نابرابری درآمدی و تفاوت‌های منطقه‌ای مشهود است. این روند موجب شده است میان شاخص‌های رسمی اقتصاد کلان و تجربه واقعی خانوارها و بنگاه‌های اقتصادی فاصله قابل‌توجهی ایجاد شود.

در افق میان‌مدت و بلندمدت، اقتصاد چین مسیری L شکل را طی کرده است. روند کاهش رشد از حدود سال ۲۰۱۰ آغاز شد؛ زمانی که این کشور وارد دوره‌ای از کاهش سرعت رشد و گذار از موتورهای قدیمی به موتورهای جدید اقتصادی شد. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی از ۱۰٫۶ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۵ درصد در سال ۲۰۲۵ کاهش یافت؛ یعنی در مدت تنها ۱۵ سال بیش از نصف شد. امسال نیز رشد اقتصادی در محدوده ۴٫۵ تا ۵ درصد قرار گرفته و این وضعیت می‌تواند آغاز دوره‌ای باشد که از آن با عنوان «عصر رشد حدود ۴ درصدی» یاد می‌شود.

ژاپن پیش از آنکه وارد مرحله کاهش بیشتر رشد شود، حدود دو دهه رشد ۴ تا ۵ درصدی را تجربه کرد؛ اما در آن زمان، تولید ناخالص داخلی سرانه این کشور به حدود ۳۰ هزار دلار رسیده و نظام تأمین اجتماعی آن نیز نسبتاً تکامل یافته بود. در مقابل، تولید

ناخالص داخلی سرانه چین هنوز کمتر از ۱۴ هزار دلار است و از این رو، تثبیت رشد در محدوده ۴ تا ۵ درصد طی دوره برنامه پنج‌ساله پانزدهم (۲۰۲۶ تا ۲۰۳۰) اهمیت اساسی دارد.

اقتصاد چین در سال‌های اخیر معمولاً الگوی U شکل را تجربه کرده است: عملکرد قوی در سه‌ماهه نخست، فشار در سه‌ماهه دوم، حمایت سیاستی در سه‌ماهه سوم و بهبود مجدد در سه‌ماهه چهارم. پس از اجرای بسته سیاستی سپتامبر ۲۰۲۴، رشد اقتصادی در سه‌ماهه چهارم به ۵,۴ درصد رسید؛ در حالی که این رقم در سه‌ماهه‌های اول، دوم و سوم به ترتیب ۵,۳، ۴,۷ و ۴,۶ درصد بود.

این الگو دو واقعیت مهم را نشان می‌دهد: نخست اینکه اقتصاد چین همچنان به‌شدت به حمایت‌های سیاستی وابسته است و دوم اینکه نیروی محرکه خودپایدار رشد هنوز ضعیف است و پویایی خانوارها، بنگاه‌ها و دولت‌های محلی به‌طور کامل احیا نشده است.

عملکرد قوی سه‌ماهه نخست عمدتاً نتیجه بسیج اقتصادی مبتنی بر سیاست‌گذاری است. پس از آنکه کنفرانس مرکزی کار اقتصادی اولویت‌های سالانه را تعیین می‌کند، سیاست‌های مالی و پولی معمولاً در ابتدای سال با شدت بیشتری اجرا می‌شوند و دولت‌های محلی نیز پروژه‌ها و تخصیص منابع را تسریع می‌کنند؛ موضوعی که فعالیت‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری را به سطح بالایی می‌رساند. اما در سه‌ماهه دوم، این شتاب به‌طور طبیعی کاهش می‌یابد و رشد اقتصادی تحت فشار قرار می‌گیرد.

در سال جاری، مجموع هزینه‌کرد بودجه عمومی و صندوق‌های تحت مدیریت دولت در ماه‌های ژانویه و فوریه نسبت به مدت مشابه سال قبل ۶,۱ درصد افزایش یافت، اما در دوره ژانویه تا مه به منفی ۰,۳ درصد رسید؛ امری که تا حدی ناشی از محدود بودن پروژه‌های آماده اجرا بود. برنامه تعویض کالاهای مصرفی نیز موجب رشد دورقمی مصرف لوازم خانگی شد، اما به تدریج اثر پایه آماری و جلو افتادن تقاضا آشکارتر شد.

در همین حال، نیروی محرکه خودپایدار اقتصاد همچنان ضعیف است. کاهش ارزش املاک موجب شده است خانوارها به سمت کاهش بدهی حرکت کنند و نسبت بدهی خانوارها از ۶۰,۵ درصد به ۵۹ درصد کاهش یابد؛ زیرا بسیاری از افراد وام‌های مسکن خود را زودتر از موعد بازپرداخت کرده‌اند.

بنگاه‌ها نیز با تقاضای ضعیف، فشار در زنجیره تأمین بخش املاک و نرخ پایین استفاده از ظرفیت تولید مواجه هستند. درآمد دولت‌های محلی از فروش زمین از ۸,۵ تریلیون یوان (حدود ۱,۲۵ تریلیون دلار) در سال ۲۰۲۱ به ۴,۲ تریلیون یوان در سال گذشته کاهش یافت و در پنج ماه نخست سال ۲۰۲۶ نیز نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۸,۷ درصد دیگر افت کرد؛ موضوعی که هم توان و هم انگیزه آن‌ها برای حمایت از رشد اقتصادی را تضعیف کرده است.

تضعیف وضعیت مالی دولت‌های محلی همچنین بر پرداخت مطالبات شرکت‌ها و ارائه خدمات عمومی اثر گذاشته و در نتیجه، مصرف خانوارها را نیز محدود کرده است. سهم هزینه‌کرد دولت در قالب دو بودجه اصلی از ۳۰,۶ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۱ به ۲۸,۶ درصد در سال گذشته کاهش یافته است؛ به این معنا که حدود ۲ تا ۳ تریلیون یوان کمتر به‌عنوان درآمد در اختیار بنگاه‌ها و خانوارها قرار گرفته است.

رشد اقتصادی در مرحله بعدی تا حد زیادی به عملکرد بخش املاک و صادرات بستگی خواهد داشت. در حال حاضر، محصولات مرتبط با هوش مصنوعی حدود یک‌پنجم ارزش صادرات چین و نزدیک به نیمی از رشد صادرات این کشور را تشکیل می‌دهند؛ بنابراین چشم‌انداز صادرات بیش از پیش به توسعه هوش مصنوعی وابسته شده است.

انتظار می‌رود بخش املاک همچنان عامل فشار بر اقتصاد باشد، اما صادرات مبتنی بر هوش مصنوعی می‌تواند نقش حمایتی ایفا کند و پایین بودن پایه آماری نیز به بهبود شاخص‌های کلی رشد کمک خواهد کرد.

رکود بازار مسکن همچنان ادامه دارد و سه مسئله اساسی باید مورد توجه قرار گیرد. نخست، قیمت‌ها هنوز به ثبات نرسیده‌اند. اگرچه قیمت واحدهای مسکونی دست دوم در شهرهای درجه یک برای سه ماه متوالی افزایش یافته است، اما در سطح ملی، قیمت‌ها،

فروش و سرمایه‌گذاری همچنان روند نزولی دارند. در شهرهای کوچک‌تر نیز با توجه به کاهش جمعیت و ادامه مهاجرت، بخشی از موجودی واحدهای مسکونی ممکن است به موجودی دائمی تبدیل شود.

فشار بازار ناشی از محدودیت نقدینگی شرکت‌های ساختمانی، تخفیف در فروش واحدهای نوساز، عرضه مسکن با کیفیت بالاتر و نسل چهارم، و همچنین افزایش فروش واحدهای مصادره‌ای است.

دوم، روند تثبیت خودپایدار هنوز در بخش املاک شکل نگرفته است. دولت‌های محلی به‌تنهایی قادر نیستند چرخه کاهش قیمت مسکن، افت درآمدهای مالی و تضعیف ظرفیت تثبیت بازار را متوقف کنند؛ از این رو، حمایت دولت مرکزی برای جبران شکاف‌های مالی ضروری است.

سوم، فشار مالی در برخی شهرها همچنان در حال تشدید است و با وجود حجم بالای موجودی مسکن، عرضه زمین افزایش یافته که شرایط عرضه و تقاضا را وخیم‌تر کرده است. بنابراین، تثبیت بازار مستلزم کنترل عرضه و حمایت از تقاضا، همراه با تقویت پرداخت‌های انتقالی دولت مرکزی است.

نویسنده، اقتصاددان ارشد و رئیس مؤسسه پژوهشی شرکت کارگزاری Yuekai Securities است.

China Daily